

Sygn. akt II CNP 26/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 października 2014r.,
sprawy ze skargi A. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 26 listopada 2013r., wydanego
w sprawie z wniosku M. A. – R.
przy uczestnictwie A. K.
o rozstrzygnięcie co do czynności dotyczącej zarządu rzeczą wspólną,

1) odrzuca skargę,

2) zasądza od A. K. na rzecz M. A. – R. kwotę 180,- (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania A. K. złożył skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 listopada 2013 r., którym oddalono apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. uwzględniającego wniosek M. A.-R. o rozstrzygnięcie co do czynności dotyczącej zarządu rzeczą wspólną poprzez upoważnienie wnioskodawczyni do dokonania na własny koszt budowy nagrobka na grobie matki E. K. oraz powierzenia stałej pielęgnacji grobu osobie trzeciej za odpłatnością.

Jako podstawę skargi, uczestnik postępowania powołał naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 20 k.c. art. 23 i 24 k.c. art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych przez jego błędną wykładnię, prowadzącą w konsekwencji do naruszenia art. 379 pkt 6 k.p.c. Te same przepisy wskazane zostały jako przepisy, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny.

W zakresie uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody skarżący stwierdził, że wydanie postanowienia „pozbawiło go opłaconego przezeń miejsca grzebalnego na cmentarzu przeznaczonego na pochówek jego i najbliższych”.

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wprowadzona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna – sformalizowanym środkiem prawnym. Wysokie wymagania formalne są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz

wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. Oznacza to, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta brakiem istotnym, nienaprawialnym w sposób właściwy dla usuwania braków i podlega odrzuceniu wprost. Każde z wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia 2006 r. III CNP 21/05 nie publ.).

Uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. – przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. *A contrario*, jeżeli szkoda nie wystąpiła, skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ. oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien zatem wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (*verba legis*: spowodowanej przez wydanie orzeczenia) (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05).

Art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 110) Sąd Najwyższy stwierdził, że pojęcie uprawdopodobnienie występuje w wielu przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 50, 162 § 2, art. 243, 730¹). Art. 243 k.p.c. stanowi, że zachowanie

szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Wypowiadając się we wcześniejszych orzeczeniach w tej kwestii Sąd Najwyższy stwierdził, że sąd może uznać jakieś twierdzenie za uprawdopodobnione tylko wtedy, gdy nabierze przekonania, iż prawdopodobnie tak właśnie było lub jest. Strony dla jego wykazania mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, nie publ.).

Tymczasem, jakkolwiek skarżący zamieścił w skardze wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego orzeczenia, to nie odpowiada on wyżej przedstawionym wymaganiom, gdyż ograniczony jest do stwierdzenia, że wydanie orzeczenia spowodowało wyrządzenie szkody poprzez „pozbawienie go opłaconego przezeń miejsca grzebalnego na cmentarzu przeznaczonego na pochówek jego i jego najbliższych. Nabyte prawo obejmowało okres do roku 2027 z wyłącznym uprawnieniem uczestnika do przedłużania na kolejne okresy dwudziestoletnie”. Skarżący zatem w istocie nie wykazał rodzaju i rozmiaru szkody majątkowej, czasu jej powstania oraz związku przyczynowego między jej wystąpieniem a wydaniem orzeczenia. W tej sytuacji należało uznać, że skarga nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., co uzasadnia jej odrzucenie (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Z tych względów postanowiono jak wyżej, a przyjmując sprzeczność interesów uczestnika i wnioskodawczyni zasądzono na jej rzecz zwrot kosztów

postępowania kasacyjnego (art. 520 § 3 w zw. z § 8 pkt 7 oraz § 13 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r. poz. 461).